

KONTROLLER MOT FREMFØRING

Foredrag for tillitsvalgte ved

Herøya: 25/2.92

Statsminister Gro Harlem Brundtland

DEN NORSKE UTFORDRINGEN OG INDUSTRIENS ROLLE

La meg gå rett på sak: Den politiske hovedutfordringen vi står overfor er å få bukt med den altfor høye ledigheten. På landsbasis er den på over 5% av arbeidsstyrken, og vi må alle gå sammen om å få snudd den negative utviklingen vi er inne i.

Hvor alvorlig situasjonen er, kan illustreres med de ferskeste tallene for Telemark. Ved utgangen av januar var det ialt 4898 ledige i fylket, som tilsvarer noe over 6% av styrken. Og det som er enda mer utfordrende, er at omlag halvparten av de ledige er under 30 år. Hver 4. person som i dag ikke har arbeid i Telemark er mellom 20 og 24 år, og hver tredje person blant de arbeidsløse er langtidsledig.

I tillegg kommer at det pr. midten av februar var engasjert nesten 3000 personer i ulike arbeidsmarkedstiltak. Med andre ord: Hver 10. person innenfor arbeidsstyrken i Telemark er nå utenfor det ordinære arbeidsmarkedet.

Det er liten trøst i det faktum at situasjonen i de fleste andre land er enda verre. Men det er fordi det har betydning for diskusjonen om hvilke endringskrefter vi egentlig står overfor, og for hva slags tiltak vi kan velge, at vi også må peke på hvordan ledigheten ikke er et isolert fenomen hos oss.

I Finland har ledigheten økt sterkt siste året; ja, faktisk med en fordobling til vel 10%. I Sverige er den også på rask vei oppover, fra 2,7% i fjor til nå over 4%. I de andre vest-europeiske landene er den stigende, og vil for EF-området ventelige ligge på gjennomsnittlig 9% i 1992 - men vel og merke med store varisjoner mellom landene.

Det er særlig tre årsaker bak disse dystre tallene. For det første - og dette ble vi ikke minst minnet om da Hydro la fram årstallene sine i forrige uke - er vi fortsatt i en situasjon med lav internasjonal etterspørsel og svake priser på mange av våre viktigste eksportprodukter. Når et selskap som Hydro melder

- at gjødselmarkedet i Europa er preget av fallende priser;
- at oljeprisen ligger lavt og er lunefull;
- at petrokjemidivisjonen gikk fra fire gode år og rett over i en real nedtur i 91-markedet;
- at prisene på magnesium fortsatte å falle;
- og at aluminiumsmarkedet var svakere i 91 enn i 90;

ja, da har vi også dessverre fått et godt innblikk i den internasjonale konjunktursituasjonen og hva den betyr for Norge.

For det andre er vi inne i en periode preget av en teknisk revolusjon. Den slår inn i alle virksomheter, både i privat og offentlig sektor. Men der den

åpenbart har satt i gang den største kjedereaksjonen hittil, er i industrien. Gjennom endringer i produktene og ikke minst produksjonsprosessene, skjer det nå en rask omstilling innenfor mange bransjer. Hovedkjennetegnet er nettopp at bedriftene, for å holde tritt med konkurrentene, rasjonaliserer og reduserer bemanningen. Hva dette viser i tillegg, er at vi må øke innsatsen for å skape nye produkter og industrivirksomheter i Norge.

Og for det tredje har vi så langt ikke fått de fulle virkninger av bedringen i den innenlandske kjøpekraften. Det er mer krevende enn tidligere å stimulere den innenlandske aktiviteten. Det blir f.eks. mindre arbeid av hver vei-million nå enn tidligere. Økningen i folks kjøpekraft i fjor og den ekstra stimulans vi ga ved å frigi SMS-midlene tidligere, har ikke gitt så store utslag i forbruksvekst. Folk har i stor grad prioritert å nedbetale gjeld. Når vi nå ser at bilsalget er økt i år, kan det likevel være et første tegn på at skattelettelsene og økningen i kjøpekraften nå vil gi seg sterkere utslag i en forbruksvekst. Men vi kan ikke vite hvilke valg den enkelte tar, om det er sydenreiser eller den type varer som heller vil være et bidrag til å øke importen enn til å gi økt sysselsetting her hjemme. Dette understreker også hvor viktig det er å styrke norske varer i forbrukernes øyne.

Når dette er sagt vil jeg også peke på at det finnes mange lyspunkter for norsk økonomi. Har OECDs eksperter rett, har utviklingen i Norge en gunstigere retning enn i andre land. Viktige brikker er de seneste årene bragt på plass.

Norge har et godt utgangspunkt for ny økonomisk vekst og for å gjenreise den fulle sysselsetting. Vi har et stort overskudd i våre forbindelser med andre land; faktisk større enn for noe annet OECD-land, og relativt klart større enn i Japan. Vår gjeld til utlandet er den laveste på nær 20 år. Prisstigningen de siste 12 måneder er nede på vel 2,5 prosent, lavere enn i

de fleste andre land. Det positive samarbeidet mellom partene i arbeidslivet når det gjelder inntektsoppgjørene har båret frukter. Kostnadene øker nå mindre hos oss, enn i mange andre land. Med fortsatt stø kurs kan vi gradvis lukke det gap i kostnadsnivå som utviklet seg på 70- og 80-tallet og som har hindret utvikling i mange bedrifter.

Men disse lyspunktene gir oss ingen grunn til å hvile. Altfor mange personer og familier er hardt rammet av det svake arbeidsmarkedet; og mange er bekymret og utålmodig. Ledigheten er uansett en sløsing med den viktigste ressursen vi har i samfunnet.

Det er mot denne bakgrunn Regjeringen nå fører den mest offensive politikk i hele Vest-Europa, etter disse tre hovedlinjene:

- Stimulere utviklingen av industri- og næringsvirksomhet i alle deler av landet;
- Bruke mulighetene i offentlig virksomhet til å løse viktige oppgaver og gi arbeid til flere;
- Øke kompetansen til ungdom og andre som søker arbeid gjennom omfattende utdannings- og opplæringstiltak.

Siden regjeringen overtok i november 90 er det gjennomført en vesentlig omlegging av den økonomiske politikken - nettopp for å styrke sysselsettingen. I tre runder har vi lagt inn sterke stimulanter i de statlige og kommunale budsjettene. Første gang gjennom påplussingen av det budsjettet Syse-regjeringen hadde lagt fram; andre gang med ytterligere tiltak våren 91 i det Reviderte Nasjonalbudsjettet; og tredje runde ved det svært ekspansive budsjettet som nå gjelder for 92.

I denne samlede satsingen ligger blant annet en kraftig styrking av utdanning og forskning, og det er truffet tiltak for å øke tilførselen av kapital til små og mellomstore bedrifter og for å sikre tilliten til det norske banksystemet.

92-budsjettet, som nå har virket i snaue 2 måneder, er som jeg sa, mer offensivt enn hva som gjelder og går i noe annet land. Det bidrar til økt aktivitet, både i offentlig og privat sektor. Hvis oljeprisen blir slik som forutsatt, vil underskuddet etter at alle oljeinntektene er brukt, være på 30 milliarder kroner. Hvis oljeprisene skulle bli liggende på dagens nivå, kan underskuddet lett bli på 40 milliarder.

Vi vet allerede - det er kjent etter Regjeringens budsjett-konferanse på Halvorsbøle - at underskuddet med dette opplegget vil øke i 1993. Det vil f.eks. koste 3 milliarder mer bare å opprettholde Folketrygdens forpliktelser og statens renteutgifter øker nå sterkt som en følge av de store underskuddene.

Selv om vi skal tåle underskudd både i 1992 og 1993 for å stimulere aktiviteten og sysselsettingen, kan vi ikke samle opp underskudd over lang tid, uten at det etterhvert vil få store konsekvenser for tilliten til norsk økonomi og derved for evnen til å opprettholde velferdssamfunnets ytelser. Vi er derfor tvunget til å handle på måter som styrker verdiskapingen og sysselsettingen på grunnleggende og langsiktig vis. Skal vi få ned arbeidsledigheten og samtidig gi grunnlag for å løse de mange andre oppgavene vi ønsker å løse, må vi skape grunnlag for økt verdiskaping. Det er den eneste farbare veien.

Og da må vi konstatere at problemene ikke lar seg løse gjennom "kvikk-fiks-arrangementer" og at resultatene vil kunne komme over natta. Nå er det mer enn kanskje noen gang tidligere i norsk etterkrigshistorie, viktig at vi i

fellesskap klarer å strekke oss etter de nye mulighetene som 90-årene stiller oss overfor. Men da må vi også stå sammen bak formuleringen av hva 90-årenes utfordringer dreier seg om:

- Det gjelder evnen til å sikre et samfunn med full sysselsetting, velferd og fordeling. Vi må bygge ut og fornye den verdiskapning vi har, vi må øke verdiskapningen, og vi må fordele resultatene bedre.
- Evnen til felles ansvar og solidaritet må styrkes; vi må erkjenne at alle må yte en innsats.
- Målet om å sikre miljøet en bærekraftig utvikling må tas på fullt alvor. Vi må få en helt annen basis for produksjon og forbruk - for ikke å slite ned og svekke ressursgrunlaget, ytterligere ramme menneskenes helse- og livsstandard og for ikke å undergrave våre barn og barnebarns fremtid.
- Vi må lete fram nye redskaper og virkemidler for å sikre styringen og demokratiet, i en ny teknologisk og internasjonal virkelighet.

Kort sagt; den politiske hovedutfordringen er å samle oppslutning om et sterkt fellesskap, både nasjonalt og internasjonalt.

Arbeiderbevegelsene må derfor, ikke minst gjennom sitt faglig-politiske samarbeid, slå tilbake tendensene som brer seg til å gi opp målet om arbeid for alle og innrette seg som om ledigheten skal forbli høy. Men vi må være realister: Det er en tung oppgave å snu en utvikling som går i negativ retning. Det må likevel ikke få oss til å gi opp. Det er bare en ting som nytter: Tro på egne krefter - og slåss videre. Hvem skal ellers stå vakt om målet arbeid for alle?

Situasjonen i Grenland og Telemark viser at vi i første rekke står overfor en industriell utfordring - og da med et grunnleggende behov for å skape ny næringsutvikling både i byene og i distriktene. Her finner vi det mest karakteristiske industribildet i landet, samtidig som Telemark har en sterk og levende bygdekultur. Fylket viser oss derfor helheten og sammenhengene i den nasjonale utfordringen, og at vi må analysere og ta stilling til de sterke internasjonale endringskreftene som nå utspiller seg; krefter som vi hverken har mulighet for eller interesse av å neglisjere.

Skal vi lykkes, må vi satse både på de store, industrielle lokomotivene som vi finner flere av i Grenland; og vi må bli stadig flinkere til å få fram de små og mellomstore bedriftene. Da tenker jeg selvsagt ikke bare på industrien i snever forstand, men på vare- og tjenesteproduksjonen i sin helhet. Men for å få den fulle kraft inn i denne prosessen, må vi friske opp og styrke forståelsen av industriens vitale rolle i samfunnet vårt.

Vi opplever i vår tid kraftige forandringer i hele industri- og verdiskapningsbegrepet. Kunnskapsekspløsjonen og den teknologiske utvikling endrer i virkeligheten grunnlaget for det industrisamfunnet som har vokst fram gjennom dette århundre. Produksjon er ikke lenger bare den virksomhet som skjer i fabrikklokalet; det er en prosess knyttet til hele kunnskapskjeden i samfunnet. Foredling og forvaltning av kunnskap blir vår nye og store utfordring, enten vi arbeider i privat eller offentlig sektor.

Samtidig er det galt når noen hevder at industriens tid er over. Jeg tror tvert i mot at vår fremtid avhenger av en ny giv i industrien - en moderne og kunnskapsrik industri som kan skape sysselsetting og verdier for fellesskapet. En sterk og fremtidsrettet industri er en avgjørende bærebjelke for vårt velferdssamfunn. Vi trenger og ønsker bedrifter som henter hjem

kunnskap fra den internasjonale arena for å anvende og spre den i Norge. Vi trenger og ønsker sterke og krevende norske kjøpere som kan inspirere og spille sammen med norske leverandører. Storlis kontrakt til Kværner-Kleven er et godt eksempel på et slikt samspill; Norsk Hydro, Aker/Norcem, Statoil i Bamble eller det være seg Elkem i Porsgrunn har spilt, og vil fortsatt kunne spille en slik rolle overfor bedriftene i Grenland - det være seg Brødrene Sørensen, Borgestad Fabrikker eller andre lokale leverandører med internasjonale ambisjoner.

Vi har siden 1970-tallet sett en jevn nedgang i antall industriansatte til rundt 15%. Med dette ligger Norge nær bunnen i OECD-sammenheng. Utviklingen i andre land går i retning av en nysatsing på industriell virksomhet. En sterk industri er et avgjørende drivhjul i det verdiskapende samfunnslivet. Også vi ha må en bredde og dybde i vårt industrimiljø slik at vi kan bære fram nye, fremtidsrettede vekstbransjer. Jeg vil derfor advare mot holdninger om at antallet ikke teller, bare verdiene skapes.

Det som også må stå helt klart for oss, er at kunnskap, kompetanse og ferdigheter blir de viktigste ressursene å utvikle for den industrielle epoken vi nå skal inn i. Og i motsetning til mange naturressurser, er kunnskap en uutømmelig ressurs. Jo mer vi formidler og sprer den, jo mer får vi av den. Og det er en ressurs som stadig utvikles og økes.

For arbeiderbevegelsen er kunnskap et helt sentralt politisk og demokratisk redskap. Derfor har da også sosialdemokratiet alltid lagt stor vekt på utdanning og å sikre alles mulighet til utdanning. Det er også en helt sentral brikke i fordelingspolitikken. Kompetansen blir viktig som inngangsnøkkel til arbeidslivet, og til hvilken del av arbeidslivet vi skal delta i. Med den politikken Regjeringen nå fører, tas det nye krafttak i dette viktige sporet:

* En ny lærlingeordning tar nå form, i samarbeid med LO og

NHO.

- * Vi legger i vår fram en stortingsmelding om videregående opplæring, hvor det legges opp til gjennomgripende reformer. Alle unge mellom 16 og 19 som ønsker det, skal få en tre-årig videregående utdanning. Undervisningstilbudet skal bedre tilpasses arbeidslivets behov og innen yrkesutdanningen skal det bli slutt på pendlingen fra grunnkurs til grunnkurs.
- * Forsøkene med utdanningsvikariater som nå prøves ut i flere fylker gir muligheter for å slå to fluer i ett smekk - gi bedre mulighet for etterutdanning og gi ledige en jobb.
- * Det vil i år være over 143.000 studieplasser i høyere utdanning. Det er 27.000 flere enn i 1989. Vi vil i år også legge fram en melding om studiefinansieringen.
- * Gjennom etableringen av Norgesnettets innen høyere utdanning tar vi sikte på å heve den samlede kvaliteten gjennom en arbeidsdeling mellom lærestedene og en sammenfelling av lærestedene i et mer spesialisert og integrert hele. Også forskningsinstitusjonene må være deltakere i dette nettet.

Arbeidsmarkedstiltakene er også i stadig sterkere grad innrettet mot kvalifisering og opplæring. Det er et sentralt ledd i samme strategien om å øke og fornye kompetansen i den norske arbeidsstyrken og dermed øke sysselsettingen. Prosjektet til Telemark Kompetanse og Næringsunion, samarbeidsprosjektet "Møteplassen" mellom AP, AOF, LO og arbeidsmarkeds-etaten (som jeg har besøkt tidligere i dag), stipendiatprosjektet som AAD og KOM har lagt opp til i Telemark og

Rogaland, og prosjektet "Nye muligheter" som Hydro Porsgrunn og myndighetene har etablert - er alle konkrete og løfterike prosjekter i denne sammenhengen.

Vi vil - som alle andre land - stå overfor en økt konkurranseutfordring i årene framover. Selv om mange markeder og næringer i Norge har vært helt eller delvis skjermet mot konkurranse utenfra, er norsk økonomi blant de mest utadvendte. Vi er allerede en del av det europeiske marked. Vi har et lite hjemmemarked og eksporterer en større del av nasjonalproduktet enn andre land, rundt 50 prosent. Det kommer vi ikke utenom.

Når over 80% av vår vare-eksport går til EF- og EFTA-landene, betyr det at vi er mer avhengig av hva som skjer på disse markedene enn de fleste andre EF- og EFTA-landene er. De fleste andre land har et langt større hjemmemarked og en større andel av deres eksport går til markeder utenfor Europa.

Vi må sikre oss adgang til de markedene som er viktige for oss og vi må kunne konkurrere innenfor avtalte spilleregler. Gjennom EØS-avtalen og en utvidet GATT-avtale oppnår vi dette, og jeg kan ikke med min beste vilje se at motstanderne av disse avtalene - og da tenker jeg særlig på SVs og Senterpartiets ensidige kjøp mot EØS-avtalen - har noe reelt alternativ å presentere for norsk industri og norske eksportarbeidsplasser.

Påstandene om at EØS-avtalen gir grønt lys for markedskreftenes frie spill er ganske enkelt historieløse. Det denne avtalen gjør, er jo nettopp å sette rammer for hvordan disse kreftene skal virke. Husk, dette dreier seg ikke først og fremst om et fritt marked, men om fair play. Det er få steder det er mer regler og reguleringer enn i EF.

Og, dette bør det også verdt å merke seg for motstanderne av avtalen; norske bedrifter kommer ikke utenom EFs regelverk dersom de ønsker å fortsette med sin eksport til Europa. Spørsmålet er ikke om norske bedrifter skal underlegge seg dette eller ikke, men om hvilke rettigheter de skal kunne påberope seg når de opptrer i disse markedene - med varer og tjenester produsert i Norge, på norske arbeidsplasser.

Men - og det er det ingen grunn til å lukke øynene for - utviklingen av EFs indre marked betyr også at næringer som har levd beskyttet mot konkurranse utenfra i årene framover vil få nye konkurrenter å forholde seg til, uansett hvilken tilknytningsform vi velger. Verken EØS-avtalen eller et EF-medlemsskap er derfor en billett til en trygg og problemfri fremtid. Det vil bare være en nødvendig sikkerhet mot at noen ustraffet kan spenne beinkrok på norske bedrifter i kampen om markedene. Vi kan avtalefeste spillereglene. Men hvor godt vi spiller, avhenger av hvor dyktige vi selv er og hvor godt vi gjør hjemmeleksa vår.

Få andre land kan som Norge betraktes som en energinasjon. står for rundt 15% av den vest-europeiske produksjonen av primærenergi, mens vi har vel 1% av folkemengden. Energien vi produserer utgjør mer enn 6 ganger av det vi bruker selv. Vi er derfor en viktig leverandør til Vest-Europas energimarked, samtidig som vi har en stor kraftbasert eksportindustri.

Norge fører dessuten en meget aktiv politikk for miljø og utvikling. Vår utfordring i årene fremover er å forene energipolitikken og de miljømessige hensynene, og vise at det er mulig å skape forutsetninger for bærekraftig utvikling. I spørsmålet om ilandføring av gassen fra Haltenbanken, og om metanolfabrikken som nå er vedtatt bygd, var det nettopp brobyggingen mellom ulike hensyn det dreide seg om. Det er generelt sett viktig at de

ulike interessegruppene ikke låser seg fast i ensidige posisjoner, men kommer seg opp av skyttergravene. De har nemlig mye fornuftig å fortelle hverandre, og det vil være synd om man ikke da i fellesskap benytter sjansene til å få fram nye, konkrete løsninger basert på dialog.

For 3 uker siden la Miljøavgiftsutvalget fram sin rapport. Den vil bli et nyttig bidrag til debatten om hvordan vi best kan klare denne brobyggingen. Miljøavgifter vil bli et viktig, men vel og merke ikke det eneste, virkemiddel. Når vi etter hvert setter en verdi og dermed en pris på skader og slitasje på naturen, vil det gi en mer fornuftig bruk av ressursene.

Men vi vil da også få erfare at bruk av miljøavgifter vil kreve sterk politisk vilje. For - selv om vi ønsker dialog -skal vi heller ikke undervurdere stridsspørsmålene i dette farvannet; mellom kortsiktige og langsiktige interesser, mellom miljømål og hensynet til arbeidsplasser, eller mellom land som befinner seg i svært ulike situasjoner.

I debatten de siste ukene har situasjonen for den konkurranseutsatte fått stor oppmerksomhet. Miljøavgiftsutvalgets innstilling skal gjennom en høringsrunde. Regjeringen vil så med bakgrunn i det samlede materialet som etter hvert foreligger drøfte disse spørsmålene, og gi en omtale i Revidert Nasjonalbudsjett for 1992. Når det er sagt om prosedyren utover våren, la meg også få si følgende om selve temaet:

Ensidige nasjonale miljøstandarder kan virke konkurransevridende, både til fordel og ulempe for næringslivet i vedkommende land. Vi ser da også stadig eksempler på at ensidige miljøstandarder brukes som skalkeskjul for proteksjonistiske tiltak. På den annen side kan strenge miljøkrav påføre næringslivet i et land belastninger i forhold til konkurrenter i land som ikke tar sitt miljøansvar alvorlig.

Vi trenger derfor internasjonal samordning av de økonomiske virkemidlene. På dette som på mange andre områder er det slik at landene kan gjøre mer sammen enn hvis de handler hver for seg. Hvis miljøskatter og avgifter samordnes slik at alle deltagende land påtar seg en tilnærmet lik byrde, kan dosene økes i forhold til det som er mulig ved nasjonale tiltak alene. Uten samordning er det store sjanser for at miljømålene undergraves, ved at det utvikles et svarte-per spill hvor landene skyver regningen rundt til hverandre.

Vi kan også slå fast at Norge bare i begrenset utstrekning alene kan gå videre med slike tiltak i det håp at noen andre land følger opp. Det er f.eks. begrenset hvor langt vi kan gå foran i bruken av økonomiske virkemidler, uten at det slår urimelig negativt ut for norske bedrifter og arbeidsplasser.

I den grad de norske tiltakene blir for sterke i forhold til hva andre land legger opp til, vil handelslekkasje og tap av markedsposisjon kunne inntre i urimelig stor grad. Resultatet kan bli at produksjonen flyttes til land hvor den belaster miljøet i større grad - og altså gir enda større belastning på miljøet. Dette berører innfasingen av tiltakene, og understreker betydningen av at landene drar hverandre med i en felles opptreden hvor tiltakene samordnes.

Jeg vil derfor understreke at Norge ser det som svært viktig å være en pådriver også her. Vår løsning vil ikke ligge i at vi skal ned til det minste felles multiplum av det andre land gjør, men å få de andre land med i omstillingsprosessen til bærekraftig utvikling, slik at også de økonomiske kreftene blir tatt i bruk for å arbeide for miljøet og ikke mot det.

Når vi må tviholde på målet om full sysselsetting, er det fordi arbeid er grunnlaget for den enkeltes velferd og frihet. Men denne målsettingen er jo like viktig fordi vi må øke verdiskapningen i samfunnet. Hvordan skal vi

ellers få grunnlag for alt det andre vi ønsker å gjøre? Vi må få sysselsettingen opp, hvis vi skal få mulighet til å gjøre alt det andre vi ønsker - i velferdspolitikken, i fordelingspolitikken, i distriktpolitikken og i miljøpolitikken. Vi vet at det blir krevende bare å finansiere de velferdsordninger vi nå har i et 10-20 års perspektiv. Vi har allerede foretatt justeringer i Folketrygdens ytelser for noen grupper. Hvis vi skal løse flere oppgaver, må grunnlaget legges gjennom å skape flere verdier. Vi må skape mer for å kunne dekke nye og voksende behov - og for å øke kvaliteten på det vi gjør. Uten arbeid for alle, stopper velferds-Norge.

Velferdssamfunnet er også avhengig av at vi finner fram til nye løsninger for den offentlige sektoren og når det gjelder de store, tunge overføringsordningene. På fler felt, som f.eks. i helsesektoren må vi stå vakt om fellesskapsløsningene og sikre likeverdige tilbud. Et trygt velferdssamfunn har verdiskaping og full sysselsetting som sin ene bærebjelke, gode og rettferdige velferdsordninger som sin andre. De to er dessuten å betrakte som pilarene i det faglig-politiske samarbeidet, og i det sosialdemokratiske verdigrunnlaget.

I årene fremover blir det en viktig jobb for oss å kunne fornye og omstille de offentlige tjenester i takt med nye behov. Da må vi også være åpne for å vurdere de hjelpeordninger vi har opprettet og spørre om de fungerer slik de var ment; om ordningene gir folk den hjelp de trenger. Vi går inn i denne debatten med et annet utgangspunkt enn høyre-siden. Vi tar ikke sikte på å fjerne eller svekke det sosiale sikkerhetsnettet. Vårt mål er å forbedre det - slik at det virker etter hensikten.

Spørsmålet som må stilles er om ordningene fører til at mange som fortsatt kan gjøre en innsats, henvises til en passiv trygdetilværelse.

Ett eksempel er problemene omkring det økende antall uføretrygdede. Denne sterke økningen hadde vi også mens arbeidsledigheten var lav. Det alvorligste er jo at stadig flere og stadig yngre mennesker uføretrygdes og settes utfor arbeidslivet. Men det skaper også problemer ved at det blir stadig fler som må leve på trygd og stadig færre som er i arbeid og kan være med på å finansiere trygdeytelsene.

Utvalget som er nedsatt av Arbeiderpartiet og LO for å se nærmere på disse spørsmålene, og som Nils Totland leder, skal bygge på at det er et hovedmål for arbeiderbevegelsen å sikre alle trygghet for en rimelig inntekt ved bortfall av arbeidsmuligheter, og på at vi skal opprettholde hovedtrekkene i vårt bosettingsmønster. Utvalget skal avgi sin innstilling i april, og vil gi oss et bedre grunnlag og en politisk forankring for det videre arbeidet med overføringsordningene.

Det vil også være et nyttig grunnlag i arbeidet både fram mot revidert nasjonalbudsjett nå i vår og for statsbudsjettet for 1993. Regjeringen vil senere i vår også legge fram en Stortingsmelding om problemene omkring uføretrygding, attføring og sysselsetting. Perspektivet vi skal legge i denne meldingen er at "det er bruk for alle", samtidig som vi skal sikre de som ikke lenger kan delta i arbeidslivet - permanent eller for en tid - et nødvendig inntektsgrunnlag.

Før jeg avslutter; Avdeling 10 av N.F.A.T.F. har nylig sendt meg et brev som de berørte departementene nå ser nærmere på. Her tar dere opp konsesjonsbehandlingen i samband med nye industriprosjekter, og henviser til den lange tiden det tok å få klarsignal for salpetersyrefabrikken og til planene om ny PVC-fabrikk på Rafnes som nå ligger til behandling.

Jeg skal ikke her gå i detalj, noe som vil bli gjort i svarbrevet om kort tid. Men jeg synes det er viktig å peke på at det sjelden bare er en av partene som er årsak til at prosessene kan trekke i langdrag. Ofte er det klagesaksbehandlingen som kan ta mye av tiden, dels fordi partene kommer med nye innspill eller forespørsler om utsettelse. Når det gjelder PVC-saken har jeg fått opplyst at SFT regner med å sluttbehandle søknaden i løpet av kort tid.

På den annen side kan jo ikke slike nye prosjekter, og sjansene for at de blir realisert straks, sees uavhengig av markedssituasjonen. Egil Myklebust sa f.eks. i et meget interessant intervju med Hydro-avisen Profil for få dager siden, at det er lite aktuelt å ta stilling til industriprosjekter som binder opp store investeringer for år fremover. Her hadde han ikke bare PVC-prosjektet i tankene men også spørsmålet om nye investeringer på aluminiumssiden. "Først må den internasjonale økonomien gjenvinne vekstkraften og Hydro forbedre sine resultater", som han uttrykte det.

Dette understreker de årsakene jeg innledet med å vise til; og at det vi nå mest av alt trenger er ny vekst i den internasjonale etterspørselen. Med de rammebetingelsene som nå foreligger for å drive internasjonal forretningsvirksomhet med base på norsk jord, er det da gode utsikter til økt verdiskaping og sysselsetting.

Vi har likevel store og vanskelige oppgaver foran oss. Men de er ikke umulige å mestre, om vi opptrer på samme lag. Til tross for at ledigheten nå er høyere er noen ganger - er det faktisk slik at det er rundt 375.000 flere i arbeid i dag enn i 1970, og 70.000 fler enn i 1980. Hvorfor skulle vi ikke greie å skape flere arbeidsplasser de neste årene, når vi har greid å skape så mange flere de siste 20?